

**2015 /2 DÖNEM SERBEST MUHASEBECİ MALİ MÜŞAVİRLİK SINAVI
MALİYET MUHASEBESİ SINAVI SORULARI****26 Temmuz 2015 - Pazar 16.00-17.30**

SORU 1: "Kuzey" Paslanmaz Çelik Üretim ve Satış A.Ş.' de, üretim "Hurda Toplama ve Hazırlama". "Eritme Ocakları" ve "Döküm ve Mekanik İşlemler" olarak üç esas gider yerinde gerçekleşmektedir, işletmede "Yemekhane" ve "Fabrika Yönetimi" olarak iki tane yardımcı üretim gider yeri bulunmaktadır.

İşletme toplanan hurdaların bir kısmını kendi üretiminde kullanılırken, bir kısmını talep üzerine başka işletmelere satmaktadır. Dönemde 200 ton hurda toplanmış, bunlar temizlenip hazırlandıktan sonra 3/5'ü eritme ocaklarına gönderilmiş, 2/5'si ise işletme dışına % 80 karla satılmıştır.

Haziran 2015 döneminde ortaya çıkan direkt ve indirekt giderler, dağıtım anahtarları ve yararlanma oranlarına ait bilgiler aşağıdaki gibidir

	Hurda Top.ve Haz.	Eritme Ocakları	Döküm ve Mek.İşlm.	Yemek hane	Fabrika Yönetimi	TOPLAM
Direkt. İlk Mad.Malz.	80.000	20.000	40.000	-	-	140.000
Direkt İşçilik Gid.	30.000	30.000	30.000	-	-	90.000
Endirekt işçilik Gid.	5.000	7.000	3.000	8.500	11.500	35.000
Endirekt Malzeme	9.000	3.000	5.000	9.500	3.500	30.000
Bina Amortismanı						40.000
Dışarıdan Sağlanan Fayda ve Hizmetler						15.000
TOPLAM GÜÇ:						120.000
Dağıtım Anahtartan						
Bina alanı - m ²	1.300	2.000	800	700	200	5.000
Personel Sayısı - Kişi	40	20	30	6	4	100
Yararlanma Oranları						
Yemekhaneden	% 35	% 20	% 25	-	% 20	% 100
Fabrika Yönetiminden	% 25	% 30	% 35	% 10	-	% 100

İSTENENLER: (60 p)

- Bina amortismanı - m²'ye, dışarıdan sağlanan fayda ve hizmetler - personel sayısına göre dağıtılmaktadır. Genel üretim giderlerin I. dağıtımını yapınız ve gider dağıtım tablosunu düzenleyiniz. (20 p)
- Giderlerin ikinci dağıtımında matematiksel dağıtım yöntemi kullanılmaktadır. Buna göre II. dağıtımını yapıp, gider dağıtım tablosunu düzenleyiniz. (30 p)
- Hurda Toplama ve Hazırlama Esas Üretim Gider Yerinde hazırlanan ve işletme dışına satılan hurdadan sağlanan kar tutarını hesaplayınız. (10 p)

SORU 2: "Güney" ayakkabı üretim işletmesinin yıllık üretim kapasitesi 10.000 çifttir. İşletme 2014 yılında 8.000 çift ayakkabı üretmiş ve satmıştır. Üretim maliyetlerine ilişkin bilgiler aşağıdaki gibidir:

Direkt İlk Madde ve Malzeme Giderleri	230.000
Direkt işçilik Giderleri	170.000
Genel Üretim Giderleri (% 25 değişken, % 75 Sabit)	160.000
Genel Yönetim Giderleri	65.000
Pazarlama, Satış ve Dağıtım Giderleri	40.000
Finansman Giderleri	25.000

İSTENENLER: (40 p)

- a) Normal Maliyet Yöntemini uygulayan bu işletmenin ayakta kalma ilişkin toplam ve birim üretim maliyetini hesaplayınız. Boş kapasiteye ilişkin sabit GÜG'ün tutarını hesaplayarak Gelir Tablosunda hangi hesapta raporlandığını belirtiniz. (20 p)
- b) Gelecek dönemde satış miktarlarında önemli bir değişiklik olmayacağını öngören işletmeye ertesi dönem için 1.500 çift ek üretim siparişi gelmesi ve müşteri tarafından teklif edilen fiyatı ve 65 TL/çift olması durumuna göre işletmenin teklifi kabul ya da ret kararını tartışınız. Gerek hesaplamalarla destekleyiniz. Teklifi kabul etmesi durumunda ortaya çıkacak ek kar/zararı hesaplayınız. (20 p)

CEVAP 1

a)

BİRİNCİ DAĞITIM

Bina Amortisman Giderinin Dağıtımı

Yükleme oranı= 40.000 TL/5.000 m²
= 8 TL/m²

Hurda	:	1.300 m ² x 8 TL/m ² =	10.400 TL
Eritme	:	2.000 m ² x 8 TL/m ² =	16.000 TL
Döküm	:	800 m ² x 8 TL/m ² =	6.400 TL
Yemekhane	:	700 m ² x 8 TL/m ² =	5.600 TL
Fabrika yönetimi	:	200 m ² x 8 TL/m ² =	1.600 TL
		5.000 m ²	40.000 TL

Dışarıdan Sağlanan Fayda ve Hizmetlerin Dağıtımı

Yükleme oranı= 15.000 TL/100 işçi= 150 TL/ işçi

Hurda	:	40 işçi x 150 TL/ işçi =	6.000 TL
Eritme	:	20 işçi x 150 TL/ işçi =	3.000 TL
Döküm	:	30 işçi x 150 TL/ işçi =	4.500 TL
Yemekhane	:	6 işçi x 150 TL/ işçi =	900 TL
Fabrika yönetimi	:	4 işçi x 150 TL/ işçi =	600 TL
		100 işçi	15.000 TL

b)

İKİNCİ DAĞITIM MATEMATİKSEL DAĞITIM YÖNTEMİNE GÖRE**1) Denklemlerin Kurulması**

$$Y = 24.500 + 0,10 F$$

$$F = 17.200 + 0,20 Y$$

2) Denklemlerin Çözümü

Y = 24.500 + 0,10 F denkleminde F'nin yerine 17.200 + 0,20 Y yazalım;

$$Y = 24.500 + 0,10 (17.200 + 0,20 Y)$$

$$Y = 24.500 + 1.720 + 0,02 Y$$

$$0,98Y = 26.220$$

$$Y = 26.755,10$$

$$F = 17.200 + 0,20 Y$$

$$F = 17.200 + (0,20 \times 26.755,10)$$

$$F = 17.200 + 5.351,02$$

$$F = 22.551,02$$

3) Denklem Sonuçlarının Gider Yerlerine Dağıtımı**Yemekhane Giderinin Dağıtımı (26.755,10)**

Hurda : %35 x 26.755,10= 9.364,28 TL

Eritme : %20 x 26.755,10= 5.351,02 TL

Döküm : %25 x 26.755,10= 6.688,78 TL

Fabrika yönetimi : %20 x 26.755,10= 5.351,02 TL

%100 26.755,10 TL

Fabrika Yönetim Giderinin Dağıtımı (22.551,02)

Hurda : %25 x 22.551,02= 5.637,76 TL

Eritme : %30 x 22.551,02= 6.765,31 TL

Döküm : %35 x 22.551,02= 7.892,85 TL

Yemekhane : %10 x 22.551,02= 2.255,10 TL

%100 22.551,02 TL

	Esas Üretim Gider Yerleri			Yardımcı Üretim Gider Yeri		Toplam (TL)
	Hurda Top. ve Haz.	Eritme Ocakları	Döküm ve Mek. İşlm.	Yemekhane	Fabrika Yönetimi	
Direkt İlk Mad.ve Malz. Gid.	80.000	20.000	40.000	.	-	140.000
Direkt İşçilik Giderleri	30.000	30.000	30.000	-	-	90.000
Endirekt Malzeme Giderleri	5.000	7.000	3.000	8.500	11.500	35.000
Endirekt İşçilik Giderleri	9.000	3.000	5.000	9.500	3.500	30.000
Amortisman Giderleri	10.400	16.000	6.400	5.600	1.600	40.000
Dışarıdan Sağl.Fayda ve Hizm.	6.000	3.000	4.500	900	600	15.000
I DAĞITIM TOPLAMI	140.400	79.000	88.900	24.500	17.200	350.000
Yemekhane Giderinin Dağıtımı	9.364,28	5.351,02	6.688,78	(26.755,10)	5.351,02	
Fabrika yönetim Gid. Dağıtımı	5.637,76	6.765,31	7.892,85	2.255,10	(22.551,02)	
II DAĞITIM TOPLAMI	155.402,04	91.116,33	103.481,63	0	0	350.000

c) KAR

200 ton x 3/5 'i= 120 ton Eritme Ocakları

200 ton x 2/5 'i= 80 ton İşletme dışına satılmış

Birim Maliyet: 155.402,04 TL/ 200 ton = 777 TL/ton

Satış Hasılatı (777 TL/ton x 80 ton) x 1,80 = 111.888 TL (%80 karlı satış tutarı)

Satışların Maliyeti: (777 TL/ton x 80 ton) = (62.160 TL)

Satış Karı 49.728 TL kar

CEVAP 2

a) Normal maliyet yönteminde Üretim Giderlerinin sabit kısmının üretim kapasitesi oranında üretim maliyetine eklenmesi gerekir.

Kapasite kullanım oranı: 8.000 br / 10.000 = **%80**

Değişken Üretim Giderleri =230.000 +170.000+40.000

Sabit Üretim Giderleri x k k o =(120.000 x%80)

TOPLAM ÜRETİM MALİYETİ = **536.000 TL**

Birim maliyet = 536.000 TL / 8.000 birim

= 67 TL/birim

Boş Kapasite: 120.000x%20 = **24.000 TL (680 ÇALIŞILMAYAN KISIM GİDER VE ZARARLARI HESABI)**

b) Değişken giderler toplamda değişken birimde sabittir.

Soruda toplam olarak verilen değişken maliyetler 8.000 birim içindi o halde birim başına değişken üretim giderleri;

$$\begin{aligned} \text{Değişken Üretim Giderleri} &= 230.000 + 170.000 + 40.000 \\ &= 440.000 \text{ TL} / 8.000 \text{ adet} \\ &= 55 \text{ TL} / \text{adet} \end{aligned}$$

Satışlar 1.500 adet x 65 TL/adet = 97.500 TL (Ek Gelir)
(Toplam Değişken maliyet) 1.500 adet x 55 TL/adet = (82.500 TL)

Kara Katkı = 15.000 TL

Sipariş teklifi kabul edilmeli çünkü işletmeye

97.500 TL ek gelir

Kara 15.000 TL katkı sunmuştur.

Güney ayakkabı işletmesinde boş kapasite bulunduğundan siparişin kabulünden sonra (8.000 br + 1.500 br. = 9.500 br. <üretim kapasitesi 10.000 br.>) üretim kapasitesi aşılmamıştır. Görülüyor ki bu karar için geçerli maliyet kapsamına giren tek gider türü, Değişken Üretim Giderleridir. Fabrikada siparişi karşılayacak boş kapasite bulunduğundan, Sabit giderlerin tümü bu karardan etkilenmemekte, yani batmış maliyet niteliği taşımaktadır. Dolayısıyla siparişin kabulü sabit giderleri etkilememektedir. Çünkü siparişi kabul etmeseydi de sabit giderleri aynı olacaktı.

Mevcut durumda 680 Çalışılmayan Gider ve zararlarına yazılacak tutar:24.000 TL

Siparişin Kabulünden sonra ise: 6.000 TL olacaktır.(%95 kapasiteyle)

İkinci bir değerlendirme de şu şekilde olur.

Soruda başlangıç fiyatı yani işletmenin mevcut fiyatı verilseydi kıyaslama daha doğru olacaktı. Mevcut durumda fiyat verilmediği için tamamının 65 TL/ br ile satıldığını dikkate alacak olursak;

	<u>Mevcut Durum</u>	<u>Teklif Kabul Edilirse</u>
BRÜT SATIŞLAR		
Satışlar (8.000 br x 65 TL/br)	= 520.000	(9.500 br x 65 TL/br) = 617.500
SATIŞLARIN MALİYETİ		
(8.000 br x 67 TL/br)	= 536.000	= 554.000*
BRÜT SATIŞ ZARARI	(16.000)	63.500
FAALİYET GİDERLERİ	(105.000)	(105.000)
Paz. Satış Dağ. Gideri (65.000)		
Genel Yönetim Gideri (40.000)		
FAALİYET ZARARI	(121.000)	(41.500)
Diğer faal. Ol. Gelir ve Karlar -		
Diğer faal. Ol. Gider ve Zarar		
Finansman giderleri (25.000)		(25.000)
OLAĞAN ZARAR	(146.000)	(66.500)
Olağandışı gelir ve karlar	-	
Olağandışı gider ve zarar	-	
Çalışmayan kısım gider ve zarar (24.000)		(6.000)**
DÖNEM ZARARI	(170.000)	(72.500)
DiĞER YAS. YÜK.KARŞ. -		
DÖNEM NET ZARARI	(170.000)	(72.500)

SONUÇ: Zarar 170.000 TL'den 72.500 'e düşeceğinden teklif kabul edilmeli

*NOT;

Değişken Üretim Giderleri =230.000 +170.000+40.000

Sabit Üretim Giderleri x k k o =(120.000 x%95)

TOPLAM ÜRETİM MALİYETİ = **554.000 TL**

****Boş Kapasite:** 120.000x%5 = **6.000 TL** (680 ÇALIŞILMAYAN KISIM GİDER VE ZARARLARI HESABI)

